

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України"
Освітня програма	16772 Біотехнологія, Молекулярна генетика, Цитологія, клітинна біологія, гістологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	091 Біологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

29.04.2024 р.

Справа № 0281/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 09 "Біологія" у складі:

Поручинський Андрій Іванович – головуєчий,

Бедункова Ольга Олександрівна,

Колісник Ярина Іванівна,

Кучменко Олена Борисівна,

Скляр Вікторія Григорівна,

Шелюк Юлія Святославівна,

за участі запрошених осіб:

Пастухова Н. – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	16772
Назва ОП	Біотехнологія, Молекулярна генетика, Цитологія, клітинна біологія, гістологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 6, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

У ОНП зазначено, що її мета: підготовка компетентних фахівців, здатних до самостійного виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких матимуть фундаментальне та практичне значення, сприятимуть розвитку нових технологій та рішенню проблем суспільства в аспекті сталого розвитку. Основний фокус освітньої програми визначений як підготовка фахівців здатних розв'язувати комплексні проблеми біології у процесі проведення дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики у сферах клітинної та молекулярної біології рослин, геноміки та біоінформатики, молекулярної біотехнології рослин та біобезпеки, розробці нових молекулярних біотехнологій та нанобіотехнологій рослин, наукових засад ресурсозаощаджувальних технологій, пошуку нових видів харчових продуктів та біопалива з біомаси для розв'язання проблем у сферах діяльності господарській, медичній, раціонального природокористування (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/1_ONP_IHVG_2023_kv.pdf). Отже, цілі ОНП відповідають місії “підготовка конкурентоспроможних (визнаних науковою спільнотою України та світом) покоління фахівців”, візії “участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу” та стратегічним завданням, які визначені у Стратегії розвитку Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» на 2023-2028 рр. (Схвалена Вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» протокол № 12 від «14» вересня 2022 р., затверджена наказом № 34 від 14 вересня 2022 р.) (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/22_Strategiya_IHVG_2023-2028.pdf).

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі ОНП враховують інтереси заінтересованих сторін, у т.ч. й завдяки запровадженню процедури анкетування здобувачів, випускників, роботодавців та розміщення результатів цих анкетувань у вільному доступі, що підтверджується інформацією, наданою на сайту ДУ «ІХБГ НАН України»: http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/2_Resultaty_opytuvannya_aspirantiv_2024.pdf; http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/3_Resultaty_opytuvannya_vypusknukiv_aspirantury_2024.pdf; <http://ifbg.org.ua/uk/269/gromadske-obgovorennya-osvitno-naukovoji-programy-pidgotovky-doktoriv-filosofiji-zi-specialnosti-091-biologiya-ta-biohimiya>). Здобувачі входять до проектної групи ОНП, висувають пропозиції, долучаються до її обговорення на засіданнях як проектної групи, так і Вченої Ради Інституту. Роботодавців здійснюють рецензування ОНП. За результатами опрацювання наявних матеріалів та інтерв'ювання здобувачів, роботодавців, академічного персоналу, ЕГ обґрунтовано відзначає, що залучення стейкхолдерів до проектування ОНП має справжній, а не формальний характер.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Як зазначено у матеріалах акредитаційної справи, цілі та програмні результати ОП визначаються з урахуванням передового світового й вітчизняного досвіду аналогічних освітніх програм, наявних наукових досліджень і їхніх досягнень. Цілі та програмні результати ОП відповідають тенденціям розвитку галузі, спеціальності та ринку праці. Зазначені твердження ґрунтуються на тому, що ДУ «ІХБГ НАН України» ІХБГ є провідною науковою установою України у галузі клітинної та молекулярної біології рослин, геноміки та біоінформатики, молекулярної біотехнології рослин та біобезпеки. Теми дисертаційних досліджень аспірантів є актуальними та відповідають світовим тенденціям розвитку цієї спеціальності та вимогам суспільства. ОНП сформована з врахуванням досвіду Інститутів НАНУ, ЗВО України, а також Мічиганського державного університету, Університету Небраски в Лінкольні та Університету Ванкувера. З програми Університету Ванкувера було взято такий освітній компонент як “Біотехнологія зеленої енергетики: біопалива”. До викладання дисциплін за ОНП залучаються закордонні фахівці.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

У матеріалах акредитаційної справи зазначено, що програмні результати навчання цієї PhD програми орієнтовані на дескриптори 8-го рівня НРК. Однак, особливість ОНП щодо її спрямованості на молекулярну генетику, клітинну біологію та інші “високі технології” біологічної науки, дійсно не відображено в окремих ПРН

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

ОНП характеризується загальною відповідністю вимогам критерію 2.1. Недоліки, притаманні ОНП 2023 р., щодо невеликої кількості кредитів, виділених на опанування ОК циклу професійної підготовки, варіабельність ОК циклу професійної підготовки, вже виправлені в проєкті ОНП 2024 р.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОНП має чітку структуру та включає необхідні змістовні складові. Освітні компоненти, включені до ОНП, складають логічну структуру та у сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Навчальний план розроблений відповідно ОНП. Виконання наукової складової відбувається протягом усіх років навчання на ОНП. Недоліком ОНП, який ускладнює формування комплексного уявлення про її структуру, є те, що її структурно-логічна схема є узагальненою: у ній, зокрема, не відображений взаємозв'язок між освітніми компонентами, їхній розподіл між семестрами та роками навчання.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Аналіз змісту освітньої програми та освітніх компонент, тематики дисертаційних робіт, засвідчує відповідність ОНП предметній області, визначеній для спеціальності 091 “Біологія та біохімія”.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ОНП відповідає вимогам критерію 2.4 та надає здобувачам широкі можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Обсяг вибіркових дисциплін становить 25 % від загального обсягу освітньої складової за ОНП і відповідає вимогам чинного законодавства. Здобувачі можуть самостійно ознайомитись та обрати дисципліни із запропонованого списку, а також попередньо ознайомитись із робочими програмами цих дисциплін, які також розміщені на сайті Інституту у розділі "Нормативно-правове та методичне забезпечення навчання в аспірантурі" (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>). Елементом вибірковості ОНП є можливість обирати установи для проходження практик, а також теми дисертаційних досліджень. Згідно рекомендацій ЕГ в ДУ «ІХБГ НАН України» вже розроблене «Положення про вибір навчальних дисциплін здобувачами третього рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»» (Схвалене Вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України», протокол № 3 від «27» лютого 2024 р., та затверджене наказом № 09 від «27» лютого 2024 р.).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОНП передбачає різні види практичної підготовки: практичні заняття, підготовка і здійснення наукових проєктів, проходження навчально-педагогічної практики, виконання наукової складової. Особливу увагу практичній підготовці приділено при опануванні дисциплін мовного та професійного спрямування. Система практичної підготовки за ОНП дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності. Однак, з врахуванням думки

здобувачів та рекомендацій ЕГ, необхідно розширити можливості внутрішньої академічної мобільності в установах НАНУ для вдосконалення практичної підготовки аспірантів.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Набуття соціальних навичок здобувачами ОНП забезпечується викладанням таких ОК як «Іноземна мова професійного спрямування», «Філософія науки і культури», також вони набуваються під час проходження навчально-педагогічної практики. В ДУ «ІХБГ НАН України» прослідковується чітка сформована інституційна політика по набуттю та вдосконаленню soft skills здобувачами через проведення майстер-класів, вебінарів, наукових дискусій, наукових конференцій

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОНП та окремих її освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів і регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в аспірантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» (схвалене Вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» протокол № 15 від «26» жовтня 2021 р.), яке представлено на сайті установи (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polojennya_OSV_proces_IHVG_2024.pdf). Розподіл годин аудиторного навантаження, самостійної роботи відповідає вимогам Положення. Як зазначає ЕГ, наявний розподіл аудиторного навантаження є коректним та необхідним для набуття фахових компетентностей та досягнення цілей навчання та ПРН

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти на ОНП «Біотехнологія, Молекулярна генетика, Цитологія, клітинна біологія, гістологія» не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на ОНП розміщені на офіційному веб-сайті ДУ «ІХБГ НАН України» (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/5_Pravyla_pryyomu_aspirantura_IHVG_2023.pdf). Вони є зрозумілими, чіткими та не містять дискримінаційних положень. Наявність в Інституті Положення про Апеляційну комісію є ще одним свідченням дотримання на ОНП вимог щодо формування нормативно-правової бази, яка стосується вступу та забезпечення захисту прав осіб, які подали заяву про допуск до участі в конкурсі на навчання та проходили вступні випробування у ДУ «ІХБГ НАН України». Разом з тим факт розміщення зазначеного Положення в додатках Правил прийому не є прикладом взірцевої, інноваційної практики.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому на навчання за ОНП враховують її особливості. Вступні випробування на навчання складаються з вступного іспиту зі спеціальності 091 Біологія та біохімія (в обсязі стандарту вищої освіти магістра) (К-0,7) та з іноземної мови за програмою (К - 0,2), яка відповідає рівню В2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. При вступі також враховуються результати презентації дослідницької пропозиції (К0,05) та навчальних/наукових досягнень (К- 0,05). Порядок нарахування додаткових балів за навчальні/наукові досягнення для вступників до аспірантури подано на стор. 14 у Додатку 2 Правил прийому. Вступникам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), за рішенням приймальної комісії призначається додатковий іспит з біології

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ДУ «ІХБГ НАН України» розроблено та впроваджено чіткі та зрозумілі процедури визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО, у т.ч. при реалізації академічної мобільності, що регламентуються відповідними Положеннями, які оприлюднені на офіційному сайті установи (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2022/38_Polojennya_akad_mob_IHVG.pdf, http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polojennya_OSV_proces_IHVG_2024.pdf). У матеріалах акредитаційної справи показано, що здобувачів не тільки ознайомлені з цією процедурою, а й скористалися нею.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ДУ «ІХБГ НАН України» розроблено та впроваджено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що регламентується «Положенням про порядок перерахування результатів навчання», яке оприлюднено на офіційному сайті установи (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/20_Polojennia_perezarahuvannia.pdf). Однак у акредитаційній справі міститься мало прикладів визнання на ОНП результатів навчання, отриманих здобувачами у неформальній освіті. Тому необхідно підвищити ефективність інформування здобувачів щодо неформальної освіти

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми та методи навчання відповідають особливостям роботи з малочисельними групами здобувачів та спрямовані на розвиток креативного мислення, що є важливим для роботи науковця. Задля досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, використовуються як класичні, так і новітні форми, методи навчання. Система навчання адаптується під інтереси здобувачів та відповідає тематиці їх дисертаційних досліджень. Студентоцентрованість також полягає у моніторингу задоволеності здобувачів навчанням. Матеріально-технічна база та відкритість підрозділів Інституту для аспірантів, надають широкі можливості для варіативності у реалізації тематик практичних занять, що дає викладачам найвищий ступінь свободи у реалізації освітньої програми. Рекомендовано включити до програм підвищення кваліфікації заходи, спрямовані на вдосконалення педагогічної майстерності фахівців, задіяних у реалізації ОНП.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Верифіковано відповідність підкритерію 4.2: інформація про ОНП та освітні компоненти надається на сайті Інституту та центрів, які здійснюють навчання за дисциплінами непрофільного характеру, консультації щодо ОНП надаються під час вступної кампанії, на початку навчання здійснюється загальне інформування здобувачів щодо програми, освітніх компонент, порядку виконання навчального плану, правил робочого розпорядку та техніки безпеки тощо. За конкретними освітніми компонентами інформування здобувачів здійснюється на першому занятті.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Верифіковано відповідність підкритерію 4.3: уся ОНП ґрунтується на поєднанні навчання із дослідженнями. Освітня та наукова компоненти поєднуються в такий спосіб, щоб максимально сприяти виконанню дисертаційного дослідження та дозволяють розвинути практичні навички, необхідні для виконання експериментальної складової робіт. Освітні компоненти мають на меті опанування та апробацію методик дослідження, формуючи дослідницькі навички для подальшої роботи за фахом. Здобувачі активно долучаються до поточних наукових проєктів Інституту, де виступають співвиконавцями, що надає їм досвід отримання грантового фінансування та формує навички роботи у колективі, тайм-менеджменту та організації процесу досліджень

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту освітніх компонент (як обов'язкових, так і вибіркових), що належать до циклу професійної підготовки здійснюється системно, з урахуванням вітчизняного та закордонного досвіду у галузі та наукових

досягнень ДУ «ІХБГ НАН України». Після оновлення програми дисциплін зазначеного циклу розглядаються на засіданні вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України», де і затверджуються (за умов схвалення їхнього змісту). Програми цих освітніх компонент, представлені на сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>), були затверджені наказом по ДУ «ІХБГ НАН України» від 12.04.2023 р. за №10. Разом з тим серед матеріалів представлена робоча програма навчальної дисципліни циклу загальної підготовки «Іноземна мова професійного спрямування», затверджена 7 вересня 2022 р. (розроблена «Центром наукових досліджень та викладання іноземних мов» НАН України) та робоча програма дисципліни «Філософія науки та культури» цього ж циклу, затверджена 29 жовтня 2019 року (розроблена «Центром гуманітарної освіти» НАН України).

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Як свідчать матеріали акредитаційної справи, діяльність ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється при широкому запровадженні засад інтерналізації (через доступ до цілої низки міжнародних ресурсів та відповідного програмного забезпечення, членство в авторитетних міжнародних організаціях, виконання міжнародних проєктів, проведення міжнародного стажування науковців). З урахуванням зазначеного, погоджуємося із висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 4-5

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Усі форми контрольних заходів висвітлено у низці документів, які стосуються нормативно-правового та методичного забезпечення навчання в аспірантурі. Усі вони є відкритому доступі на окремій сторінці сайті ДУ «ІХБГ НАН України» (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>). Система оцінювання є уніфікованою. Форми контролю збалансовані та дозволяють здійснювати моніторинг успішності як освітньої, так і наукової складової ОНП. Критерії оцінювання зрозумілі, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента. Система оцінювання відповідає вимогам прозорості, об'єктивності, реальності. Недоліком у рамках цього підкритерію є недостатня деталізованість одного з критеріїв оцінювання навчально-педагогічної практики

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Проєкту Стандарту вищої освіти

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Верифіковано відповідність підкритерію 5.3: правила проведення контрольних заходів прозорі та походять із «Положення про організацію освітнього процесу в аспірантурі ДУ «ІХБГ НАН України» (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polojennya_OSV_proces_IHVG_2024.pdf) та «Положення про оцінювальну діяльність в аспірантурі ДУ «ІХБГ НАН України» (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2022/37_Polojennya_pro_systemu_ocinyuvannya_IHVG.pdf). Пропоновані варіанти оцінювання за освітніми компонентами дозволяють чітко оцінити володіння знаннями та практичними навичками, забезпечуючи об'єктивність екзаменаторів. Екзамени приймаються комісійно, що дозволяє додатково забезпечити об'єктивність оцінки. «Положення про організацію освітнього процесу в аспірантурі ДУ «ІХБГ НАН України» регламентує процедури перескладання дисциплін. Для оскарження результатів та проведення апеляційних процедур може бути створена спеціальна комісія

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Верифіковано відповідність підкритерію 5.4: у Інституті пропагується академічна доброчесність; у доступі на сайті розміщені всі наявні державні нормативні акти з цього питання, а також внутрішнє «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ДУ «ІХБГ НАН України» (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2022/39_Polojennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_IHVG.pdf) ; для перевірки на плагіат застосовується попереднє внутрішнє рецензування наукових робіт та машинна перевірка за допомогою програмних засобів Unicheck; фактів порушення академічної доброчесності на ОНП не було.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Верифіковано відповідність підкритерію 6.1 та його взірцевість, обумовлену повною відповідністю кадрів, задіяних на ОНП, профілю програми, фаховістю та міжнародним визнанням наукового доробку науковців Інституту, їх залученістю до реалізації міжнародних дослідницьких проєктів з широкою географією (США, Канада, Чехія, Словаччина, Китай та інші країни) та інтеграцією у ці проєкти здобувачів. Усі науковці, залучені до викладання на ОНП та до наукового керівництва, – це доктори та кандидати наук за фахом, роботи яких відповідають напрямам дисертаційних досліджень здобувачів та галузевому контексту спеціальності 091 Біологія та біохімія. Індекси Гірша відповідних науковців варіюють від 2 до 22. Зміст профілів науковців-викладачів, авторів робочих програм, відповідає змісту навчальних дисциплін, що дозволяє гарантувати якісну реалізацію освітнього процесу. Зокрема, це – д.б.н, проф., Академік НАНУ Я.Б. Блюм (<http://ifbg.org.ua/uk/users/blume-yaroslav-borisovich>), д.б.н, проф., чл.-кор. НАНУ А.І. Ємець (<http://ifbg.org.ua/uk/users/yemets-alla>), д.б.н. Ісаєнков С.В. (<http://ifbg.org.ua/uk/users/isayenkov-stanislav>), д.б.н. Пірко Я.І. (<http://ifbg.org.ua/uk/users/yaroslav-pirko>), д.б.н. Карпов П.А. (<http://ifbg.org.ua/uk/users/pavel-karpov>). Наприклад, А.І. Ємець має 1621 цитування у базі Scopus, індекс Хірша у цій же базі – 22, а під її керівництвом вже захистилось 11 кандидатів наук. С.В. Ісаєнков має багаторічний досвід роботи у закордонних університетах (Університет Йорку, відділ біології, Університет св. Георгія, Лондон, Лейбніц Інститут біохімії рослин, Галле, Німеччина). Я.І. Пірко неодноразово залучався до міжнародних стажувань (Інститут генетики рослин (ІРК), Гатерслебен, Німеччина; Університет Клемсона, США). Серед публікацій науковців, задіяних у реалізації ОНП, значною є питома вага робіт, оприлюднених в журналах наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science) квартілю Q1- Q2. Багато статей опубліковані у співавторстві з провідними іноземними науковцями у авторитетних міжнародних фахових виданнях. Науковці, задіяні у реалізації ОНП, мають високий рівень володіння англійською мовою, є членами редколегій провідних закордонних наукових видань. Гарант ОНП Блюм Я.Б. є головним редактором Open Agriculture Journal і журналу “Цитологія та генетика”. Науковці Інституту є активними членами міжнародних та вітчизняних професійних фахових спільнот. Свідченням високого професіоналізму та фахового визнання, є відзначення науковців, задіяних у реалізації ОНП, іменними стипендіями інших держав, міжнародних товариств: Ємець А.І. за наукові досягнення відзначена докторською стипендією INTAS (Бельгія) та стипендією Федерації Європейських товариств фізіологів рослин (FESPP). Значний досвід та високий рівень кваліфікації науковців, є запорукою досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Погоджуємось із висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 6.2: конкурсні умови прозорі і дозволяють чітко оцінити рівень професіоналізму претендентів на посади. Конкурс на заміщення вакантних посад наукових працівників у ДУ "ІХБГ НАН України" здійснюється згідно Порядку, затвердженого розпорядженням Президії НАН України та Порядку конкурсу на заміщення вакантних посад в Інституті. Ці та інші документи, які стосуються конкурсного відбору (Виписка з інструкції про порядок заміщення посад науковцями науково-дослідних установ, Форма 26, Додаткові вимоги до учасників конкурсу на наукові посади ДУ «ІХБГ НАН України» тощо), представлені на сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/ogoloshennya-na-sayti/vakansiyi>). Тут же надається інформація про оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад. Конкурсний добір включає проходження двох етапів: 1. Конкурсна комісія перевіряє відповідність претендентів основним кваліфікаційним вимогам. 2. На засіданні вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» відбувається відкрите та всебічне обговорення кандидатур претендентів. Згідно визначених вимог для учасників конкурсу на відповідні наукові посади, враховується їх науковий ступінь, кількість років досвіду наукової діяльності та публікативна активність у періодичних виданнях, що індексуються у вагомих міжнародних наукометричних базах даних (Scopus або Web of Science Core Collection)

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ОНП та реалізація освітньої діяльності за нею відповідає вимогам підкритерію 6.3: роботодавці активно залучені до розвитку ОНП, як рецензенти надають рекомендації щодо її вдосконалення, приймають здобувачів на практику та

для виконання експериментальної частини дисертаційної роботи, залучають наукову молодь до спеціалізованих молодіжних проєктів за рахунок цільового фонду НАН України та провідних ЗВО.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ОНП та реалізація освітньої діяльності за нею, відповідає вимогам підкритерію 6.4. До проведення аудиторних занять залучаються професіонали-практики та експерти галузі різних країн: Японії, США, Чехії, Канади, Індії. Тематика проведених лекцій відповідає профілю наукових досліджень здобувачів. Здобувачам пропонується доступ до цілої низки авторитетних наукових подій, перелік яких можна знайти на головній сторінці сайту ДУ «ІХБГ НАН України».

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Верифіковано відповідність підкритерію 6.5: науковці, залучені до викладання на ОНП, мають можливість брати участь у виконанні державних дослідницьких програм та подавати запити на грантове фінансування. Наприклад, на окремій сторінці сайту Інституту розміщена інформація про окремі міжнародні програми (<http://ifbg.org.ua/uk/horizon-europe>). Вибір тематики досліджень та тем для подання проєктів є вільним у межах галузевого спрямування ДУ «ІХБГ НАН України». Інститут сприяє проходженню стажувань науковцями, для моніторингу рівня професіоналізму проводиться заслуховування звітів співробітників та аналізуються подані на конкурс матеріали про науковий доробок.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Верифіковано відповідність підкритерію 6.6: розвиток викладацької майстерності стимулюється через преміювання (головним критерієм для преміювання виступає наукова (публікаційна) активність та залученість до отримання фінансування через грантові проєкти), отримання премій та стипендій Президента України, Верховної ради України та НАН України, Державних премій України в галузі Науки і техніки, присвоєння почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України», подяк Прем'єр-Міністра, подяк та грамот НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України, медалі «За працю та звитягу», відзнак НАН України «За підготовку наукової зміни» та «За професійні здобутки».

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємося із висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 7.1 та взірцевість сформованої в ДУ «ІХБГ НАН України» потужної сучасної матеріально-технічної бази. В реалізації ОНП задіяні відділи та лабораторії Інституту (Лабораторія молекулярної генетики рослин, Лабораторія біоінформатики та структурної біології, Лабораторія біотехнології біопалив та інновацій в зеленій енергетиці, Лабораторія промислової та харчової біотехнології, Лабораторія проблем біобезпеки). В ДУ «ІХБГ НАН України» функціонує міжнародна віртуальна лабораторія CSLabGrid з інформаційним шлюзом та базою даних по генетичним модифікаціям рослинам. Використовується база даних структурних моделей білків і комплексів CSMoDB. В ІХБГ створена «Колекція штамів мікроорганізмів та лій рослин для харчової і сільськогосподарської біотехнології», яка має статус національного надбання України і налічує близько 300 штамів-продуцентів мікроорганізмів і 50 лій рослин. Установа – учасник Української Академічної Grid Ініціативи – UAGI з Грід-кластером, що дозволяє співпрацювати в Європейському науковому просторі. Фонд наукової бібліотеки Установи складає близько 1700 видань. На сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/pidgotovka-kadriv/aspirantura>) представлена окрема фото-презентація, яка деталізує інформацію про матеріально-технічну базу. В Інституті сучасне обладнання зосереджене й в Центрі колективного користування приладами (ЦККП) «ГЕНТЕСТ», зокрема, це: прилад real time PCR iCycler (США); ПЛР-система у реальному часі (США); конфокальний лазерний скануючий мікроскоп (Німеччина); генетичний аналізатор (США); система PALM Micro Beam на базі інвертованого мікроскопу («Carl Zeiss», (Німеччина); система рідинної хроматографії (Німеччина); система для протеомних досліджень (США); система для геномних досліджень (США) (детальна інформація - за посиланням: <http://ifbg.org.ua/uk/centr-kolektivnogo-koristuvannya>). Розроблено Положення про ЦККП (<http://ifbg.org.ua/uk/81/polozhennya-pro-centr-kolektivnogo-koristuvannya>), де чітко визначено порядок користування його матеріально-технічною базою. Інститут офіційно залучений до роботи європейської мережі ГМО-випробувальних лабораторій (ENGL), що координується Об'єднаним дослідницьким центром Єврокомісії (м. Іспра, Італія). Використання наявної матеріально-технічної бази в реалізації ОНП є запорукою та важливою складовою досягнення цілей та програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою. В Інституті значна увага приділяється й постійній підтримці робочого стану обладнання, що дозволяє уникати простою та безперешкодно

проводити дослідження. Позитивною практикою є доступність наукоємного обладнання Інституту для використання аспірантами інших закладів.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Погоджуємося з висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 7.2: здобувачам та науковцям надається доступ до інфраструктури, необхідної для навчання та здійснення досліджень (мережі Інтернет, внутрішньої мережі Wi-Fi, копіювання, сканування та друку документів), наукометричних баз Scopus, Web of Science та інших. У рамках договорів про співпрацю (інформація про договори надана за посиланням: <http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>) здобувачі можуть користуватись матеріально-технічною базою ЗВО, Центрів колективного користування НАН України, ресурсами і послугами Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Погоджуємося із висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 7.3: здобувачам проводяться інструктажі з питань охорони праці та протипожежної безпеки; відповідальний за техніку безпеки в Інституті слідкує за виконанням та додержанням вимог нормативно-правових актів з питань охорони праці на робочих місцях, заклад забезпечений усім необхідним для забезпечення безпеки освітнього середовища (розміщено плани евакуації, наявні засоби протипожежної безпеки, аптечки), неподалік Інституту облаштовано укриття на випадок повітряних тривог, у закладі є відповідальна особа, яка може надати психологічну підтримку. Як відзначає ЕГ, в установі існує комфортна міжособистісна взаємодія, яка сприяє емоційному благополуччю здобувачів та НПП.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Погоджуємося із висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 7.4: освітня підтримка здобувачів насамперед забезпечується індивідуальною взаємодією викладачів зі здобувачами при проведенні занять, наукових семінарів, а також через забезпечення навчальними матеріалами, інформаційними ресурсами (зادля цього активно використовується й сайт Інституту); організаційна підтримка забезпечується проведенням різноманітних зустрічей (із адміністрацією Інституту, працівниками відділів, Ради молодих вчених) зі здобувачами освіти; консультативна підтримка забезпечується спілкуванням із науковими керівниками, викладачами, співробітниками Інституту; соціальна підтримка реалізується через виплату стипендій, надання гуртожитку, виділення матеріальної допомоги та медичне обслуговування у Державній науковій установі «Центр інноваційних медичних технологій НАН України».

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Погоджуємося з висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 7.5: як свідчать матеріали акредитаційної справи, в ДУ «ІХБГ НАН України» наявні засоби доступу до освітнього середовища людей з особливими освітніми потребами, є пандус, вантажний ліфт, яким можуть скористатися особи, що мають обмеження мобільності, наявні ознаки інклюзивності простору

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуємося з висновками ЕГ про відповідність вимогам підкритерію 7.6: в Інституті норми поведінки всіх учасників освітнього процесу базуються на засадах взаємної поваги та доброзичливості, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в аспірантурі ДУ «ІХБГ НАНУ», «Етичного кодексу ученого України», «Положення про академічну доброчесність», «Положення про вирішення конфліктних ситуацій» (зазначені документи представлені на сайті Інституту: <http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>). Систематично проводяться анонімні опитування серед здобувачів. Матеріали акредитаційної справи свідчать про відсутність конфліктних ситуацій на ОНП та регулярну роботу щодо їх попередження.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, зокрема, висвітлені в ОНП (розділ 7, стор. 13) (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/1_ONP_IHBG_2023.pdf). Відзначено, що система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти складається з процедур і заходів, передбачених Законами України та відповідними нормативно-правовими актами. Вона передбачає дотримання принципу PDCA, забезпечення розподілу відповідальності між структурними підрозділами установи, моніторинг реалізації ОНП. ДУ «ІХБГ НАН України» дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. До них залучені усі учасники освітнього процесу. З врахуванням недоліків, відзначених ЕГ та наданих нею рекомендацій, в Інституті вже розроблені «Положення про освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»» та «Положення про вибір навчальних дисциплін здобувачами третього рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»» (Схвалені Вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України», протокол № 3 від «27» лютого 2024 р., та затверджені наказом № 09 від «27» лютого 2024 р.). (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polozhennya_pro_ONP_IHBG.pdf; http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polozhennya_pro_vybir_dyscyplin_IHBG.pdf). Ними визначаються основні засади розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та закриття ОНП та вибору навчальних дисциплін. Зазначені Положення стають важливою складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої та наукової діяльності ДУ «ІХБГ НАН України».

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

ДУ «ІХБГ НАН України» здійснює залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Факти, наведені в акредитаційній справі, засвідчують те, що позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці активно залучені до розробки і впровадження ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Ця взаємодія ґрунтується на укладених договорах про співпрацю із низкою вітчизняних та іноземних ЗВО, наукових установ. Стейкхолдери беруть участь у спільному проведенні науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, забезпеченні проходження підвищення кваліфікації НПП, у рецензуванні ОНП. Зазначені факти підтверджує інформація, надана на сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>; <http://ifbg.org.ua/uk/269/gromadske-obgovorennya-osvitno-naukovoyi-programy-pidgotovky-doktoriv-filosofiyi-zi-specialnosti-091-biologiya-ta-biohimiya>; <http://ifbg.org.ua/uk/naukovi-zahodi>, <http://ifbg.org.ua/uk/den-roslyn-v-ukrayini>)

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

За даною ОНП наявна практика збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників та врахування їх побажань для подальшого її вдосконалення

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

В ДУ «ІХБГ НАН України» сформована система заходів, які забезпечують вчасне реагування на виявлені недоліки ОНП та у її реалізації. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти висвітлена у п. 8. «Положення про організацію освітнього процесу» (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polojennya_OSV_proces_IHBG_2024.pdf), а також у розділі 7 ОНП (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/1_ONP_IHBG_2023_kv.pdf). Періодичний перегляд ОНП дозволяє своєчасно реагувати на необхідні зміни, пропозиції стейкхолдерів, враховувати досягнення вітчизняних та зарубіжних наукових шкіл та впроваджувати усе зазначене у реалізацію програми. Організація і функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти знаходиться на високому рівні.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

У 2023 році ОНП отримала умовну акредитацію за спрощеною процедурою, що обумовлено режимом військового стану. Сертифікат про акредитацію освітньої програми, дійсний до 30.05.2024 р.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Верифіковано виконання підкритерію 8.7: ЕГ відзначила, що усі учасники освітнього процесу розуміють необхідність створення якісної академічної спільноти. В Інституті, сформована культура якості освіти, що сприяє розвитку ОНП. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в ДУ «ІХБГ НАН України» заснована на комплексному підході до управління освітнім процесом, включаючи різні рівні відповідальності та участі. Наявні регламентуючі документи, зокрема, «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності» (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2024/Polojennia_pro_vnutrishnyu_systemu_yakosti_IHBG.pdf). Система

внутрішнього забезпечення якості освіти охоплює широкий спектр суб'єктів, від Директора установи, відповідального за загальне керівництво, до представників громадського самоврядування, що вносять вклад в організацію та контроль за якістю освітнього процесу. ЕГ обгрунтовано зазначає, що в Інституті здійснюється постійна робота з розвитку ОП та її удосконалення.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обгрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Верифіковано відповідність підкритерію 9.1: усі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, чіткі та зрозумілі, доступні, прозорі і має місце їх дотримання

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Верифіковано відповідність підкритерію 9.2: проєкт ОНП завчасно оприлюднюється на сайті для обговорення (<http://ifbg.org.ua/uk/269/gromadske-obgovorennya-osvitno-naukovoyi-programy-pidgotovky-doktoriv-filosofiyi-zi-specialnosti-091-biologiya-ta-biohimiya>), а отримані пропозиції розглядаються після завершення терміну обговорення на вченій раді ДУ «ІХБГ НАН України». При реалізації ОНП необхідно не припиняти практику своєчасного оприлюднення інформації про оновлення ОНП та загалом продовжити й розширити заходи по забезпеченню прозорості та публічності освітнього процесу.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Верифіковано відповідність підкритерію 9.3: вся інформація про ОНП наявна на сайті Інституту та періодично доповнюється новими або оновленими матеріалами

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обгрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Аспіранти здійснюють дослідження за різноманітними темами, які відповідають профілю ОНП. При цьому вони вивчають фахові дисципліни, які повністю відповідають тематиці дисертаційних досліджень. Освітні компоненти циклу загальної підготовки передбачають формування у здобувачів загальнонаукових методологічних, мовленнєвих компетенцій, універсальних навичок дослідника, забезпечують базову підготовку до викладацької діяльності у закладах вищої освіти. Потреба у набутті зазначених знань та навичок визначається сучасними тенденціям розвитку галузі, спеціальності та ринку праці, що, у підсумку, відповідає й інтересам здобувачів. ОНП вирізняється високою публікаційною активністю аспірантів, у т.ч. у журналах, які включені до наукометричних баз (Scopus та WoS) та мають високі квартилі, що також відповідає інтересам аспірантів, т.я. сприяє їхньому фаховому зростанню. У цілому, аналіз документів, представлених в акредитаційній справі, на сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normativno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>) засвідчує, що ОНП забезпечує якісну підготовку аспірантів, яка відповідає їх науковим інтересам та готує до дослідницької й викладацької діяльності.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Абсолютна узгодженість тем здобувачів вищої освіти за ОНП науковій діяльності керівників засвідчена даними відповідної порівняльної таблиці, яка оприлюднена на сайті Інституту (http://ifbg.org.ua/~files/edu/postgraduate/2023/6_Vidpovidnist_tem_aspirantiv_ND_2023.pdf). Наприклад, тема здобувача Самаріна В.О. «Розроблення біотехнології VHG - ферментації сорго як основної сировини при виробництві біоетанолу» повністю узгоджується із тематикою наукових досліджень його керівника д.т.н. Циганкова С.П. Тема здобувача Спичака В.М. «Стійкість до паразиту вовчка (*Orobancha cumanana* Wallr.) різних гібридів соняшнику та залучення компонентів клітини у механізмах імунітету до патогена» повністю узгоджується із тематикою наукових досліджень його керівника д.б.н. Хаблак С.Г. Усі відповідності тем наукових досліджень аспірантів та керівників підтверджуються й матеріалами наукових публікацій. Досягнення зазначеної відповідності досягається системною роботою зі здобувачами ще на етапі вступу до аспірантури та попереднього обговорення теми дослідження. Подальше навчання в аспірантурі, активне залучення аспірантів до виконання науково-дослідних робіт під керівництвом їх наукових керівників, сприяє ще більшому поглибленню наукової співпраці, фахової взаємодії між аспірантами та керівниками. Об'єктивним свідченням результативності такої наукової співпраці є досить високі показники публікативної активності аспірантів, у тому числі й завдяки підготовці спільних статей із керівниками. Як вказано у матеріалах акредитаційної справи, у всіх 15 здобувачів, які станом на поточний момент є в Інституті, наявні щонайменше 2-3 публікації у співавторстві з керівниками за тематикою, що відповідає профілю керівника та науковому напрямку аспіранта.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Аспіранти мають можливість вільного користування потужною матеріально-технічною базою Інституту, його лабораторій, наявними базами даних, приладами Центру колективного користування приладами (ЦККП) «ГЕНТЕСТ» тощо. Характеристика матеріально-технічної бази Інституту, яка є доступною й для аспірантів, надана у описі підкритерія 7.1. Апробацію результатів науково-дослідних робіт аспіранти ОНП здійснюють через участь у наукових конференціях різних рівнів, різних країн та установ, ЗВО. Низка наукових заходів реалізується безпосередньо в Інституті. Наприклад системно проводяться заходи Міжнародного дня рослин, які організуються Радою молодих вчених Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/den-roslyn-v-ukrayini>). Міжнародний день рослин відзначається з 2012 року в понад 50 країнах світу, зокрема, країнах Європи, Америки, Леванту, Азії, Океанії та Африки, до нього залучаються тисячі науковців світу. Участь та проведення Міжнародного дня рослин – це не лише можливість для апробації результатів досліджень, а й можливість здобувачів доєднатись до світової спільноти науковців. На базі Інституту також регулярно проводяться й інші конференції, семінари та колоквиуми, що відображено у новинах на сайті Інституту. Здобувачі ОНП є членами Українського товариства генетиків та селекціонерів ім. М.І. Вавилова, що надає їм можливість публікуватися у наукових виданнях цього товариства та брати участь у конференціях, які ним організуються. Аспіранти представляють свої наукові та освітні здобутки під час звітування на засіданнях відділів та Вченої ради, а також використовують їх для проведення занять під час навчально-педагогічної практики. Ефективним засобом долучення аспірантів до наукової спільноти за спеціальністю, сприяння їхнім науковим дослідженням, який успішно реалізується в Інституті, є зарахування здобувачів на роботу (на 0,5 ставки) за рахунок коштів госпдоговірних тематик та коштів грантів.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

ДУ «ІХБГ НАН України» входить до першої класифікаційної групи наукових установ, які мають високий рівень отриманих результатів діяльності та інтегровані у світовий науковий і Європейський дослідницький простори. У матеріалах акредитаційної справи показано, що аспіранти впродовж навчання беруть участь у міжнародних наукових заходах, виступають з доповідями. На сайті Інституту розміщено актуальний перелік конференцій здобувачів освіти та молодих вчених на 2024 р. Тісна співпраця Гаранта ОНП Блюма Я.Б. та наукових керівників здобувачів з міжнародними організаціями: Європейською академією, Наглядною радою Міжнародної асоціації громадських досліджень та регуляції у галузі біотехнології (Нідерланди), Радою Федерації європейських товариств Міжнародної асоціації біотехнології рослин, Федерацією Європейських товариств біологів рослин тощо, надає можливості здобувачам брати участь у всіх заходах, які проводять ці організації, та приєднатися до міжнародних проєктів. Наукові керівники, активно залучають здобувачів до публікації своїх наукових здобутків у виданнях, що входять до наукометричних баз. Цьому також сприяє те, що майже усі наукові керівники є членами редколегії або навіть головним редактором таких журналів. Здобувачі ДУ «ІХБГ НАН України», відповідно до міжнародних договорів в рамках академічної мобільності, мають можливість проводити свої наукові дослідження у спільних проєктах.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Матеріали акредитаційної справи та інформація про аспірантів, наукові підрозділи та науковців, представлена на сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normativno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>, <http://ifbg.org.ua/uk/naukovi-pidrozdily/viddil-genomiky-ta-molekulyarnoyi-biotehnologiyi>, <http://ifbg.org.ua/uk/naukovi-pidrozdily/viddil-klitynnoi-biologii-i-biotehnologii>, <http://ifbg.org.ua/uk/naukovi-pidrozdily/viddil-roslinnih-harchovih-produktiv-ta-biofortifikaciyi>, <http://ifbg.org.ua/uk/naukovi-pidrozdily/viddil-populyacynoyi-genetyky>), доводить, що усі співробітники, які здійснюють наукове керівництво здобувачами, є учасниками активних дослідницьких проєктів. Ряд аспірантів задіяні у цих проєктах як виконавці. Результати цих досліджень практично впроваджуються (одним із показників цього є значна кількість у науковців Інституту патентів, авторських свідоцтв) та публікуються. Як відзначає ЕГ, аналіз профілів викладачів у базах Scopus та Web of Science показує високий рівень активності за фахом. Зокрема, серед робіт, опублікованих за останні 3 роки, більшість має цитування, що свідчить про високий рівень інтересу міжнародної аудиторії до досліджень Інституту.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Впровадження культури академічної доброчесності має місце на всіх етапах реалізації ОНП на засадах нульової толерантності до недоброчесних дій. Нормативні документи, які стосуються академічної доброчесності, представлені на сайті Інституту (<http://ifbg.org.ua/uk/293/normatyvno-pravove-ta-metodychne-zabezpechennya-navchannya-v-aspiranturi>). Одним з інструментів дотримання доброчесності є обов'язкова перевірка наукових матеріалів на плагіат за допомогою програмних засобів Unichек. Доброчесність візрцево пропагується та прищеплюється власним прикладом наукових керівників - науковців з авторитетом та визнанням

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендовано при наступному перегляді ОНП розширити перелік програмних результатів навчання з урахуванням фокусу програми, визначеного переліком та змістом освітніх компонент.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендовано гаранту та групі забезпечення при наступному перегляді ОНП представити у ній деталізовану структурно-логічну схему із відображенням зв'язку між освітніми компонентами, їхнім розподілом між семестрами та роками навчання. Дирекції ДУ «ІХБГ НАН України», гаранту програми впродовж наступного терміну реалізації ОНП сприяти реалізації та розширенню внутрішньої академічної мобільності здобувачів освіти в установах НАН України

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Гаранту та групі забезпечення впродовж наступного терміну реалізації ОНП підвищити ефективність інформування здобувачів освіти щодо процедур зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендовано в ДУ «ІХБГ НАН України» включити до програм підвищення кваліфікації заходи, спрямовані на вдосконалення педагогічної майстерності викладачів, науковців, задіяних у реалізації ОНП. Гаранту програми, адміністрації ДУ «ІХБГ НАН України» впродовж наступного терміну реалізації ОНП контролювати оновлення навчально-методичного забезпечення освітніх компонент.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Гаранту та проєктній групі рекомендовано вдосконалити та деталізувати критерії оцінювання навчально-педагогічної практики.

Критерій 6. Людські ресурси

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Дирекції ДУ «ІХБГ НАН України», гаранту ОНП та групі забезпечення продовжувати розвивати та вдосконалювати систему внутрішнього забезпечення якості освіти, забезпечувати вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та у освітній діяльності.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Гаранту ОНП та групі забезпечення рекомендовано розширити заходи по забезпеченню прозорості та публічності освітнього процесу.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ПОРУЧИНСЬКИЙ АНДРІЙ ІВАНОВИЧ